

Tu'mmstõgg teáttanouddmõš -kápplõgggást lij ko'rjeet tu'mmstõgg vuei'nnemnalla-áánnmõšáái'j puuttmõš vaaldšemlää'jj 51 § nuájja (kée'rtõsváá'kk).

*Jukka Bisi
Skáátrdemtáálljää'dteei*

*Olli Urpanen
Kue'llsee'llem ä'sštobddi*

U'vddum Vantaast 20.12.2023

MIE'CCHALLTÕÕZZ TU'MMSTÕK MH 7030/2023/08.02.00

Kue'llsee'llemloo'vid kuõskki vooudlain mie'rin Jeänõk, Aanar da Uccjoogg koo'ddin de Suá'djel káá'ddest Lappi paalgáskáá'dd vuu'dest ee'jjid 2024-2025

Teän- da Njauddám-, Tuállám-, Paačč-, Tornio- da Ounasjoogg čaa'cci luõzz de kuuvž kaggõõttámvuu'di kuõskki vooudlaž láá'ppmeä'rin Jeänõk, Aanar ja Uccjoogg koo'ddin ee'jjid 2024-2025

U'vddum Vantaast 12.12.2023

Tu'mmstõk

Mie'cchalltõs lij ra'vvjam tän tu'mmstõgggást vooudlaž kue'llsee'llemlää'jj 5 §:n meáldlaž kue'llsee'llem kuõskki meä'rid da kue'llsee'llemlää'jj 10 §:a meáldlaž luõzz de kuuvž kaggõõttámvuu'di jeä'rab loo'vid kuõskki meä'rid Jeänõk, Aanar ja Uccjoogg koo'ddin. Meä'r kue'skke kue'llsee'llmõõžž Mie'cchalltõõzz vaaldšem čää'ccvuu'din. Ra'vvjum meä'rid álgg jáá'kkted loo'vid miõttmen le'be muđoi u'vddmen kue'llsee'llemvuõiggádvuõdid.

Kue'llsee'llemlää'jj 10 §:a 1 momee'nt meáldlânji Jeänõk, Aanar da Uccjoogg ká'ddaassjin lij vuõiggádvuõtt vuážžad jiõcces mááuste'mes kue'llsee'llemlää'pp oudást peággatum koo'ddin sajjeem valdiaa'je kuulli čää'ccvuu'din. Kue'llsee'llemlää'jj 10 §:a 2 momee'nt meáldlânji Jeänõk, Aanar da Uccjoogg ká'ddaassjin lij vuõiggádvuõtt lá'nsted Mie'cchalltõõzzást jiõcces páá'jjlää'pp, káá'tt oudd vuõiggádvuõd Mie'cchalltõõzz šiõtteem láá'ppmääinai máái'nest šee'lled vuõggin kue'llšii'lli dommkáá'ddest sajjeem valdiaa'je kuulli Teän- da Njauddám-, Tuállám-, Paačč-, Tornio- da Ounasjoogg čaa'cci luõzz de kuuvž kaggõõttámvuu'din.

Tät ká'ddaassji páá'jjloo'vi vuássõs lij valddum lo'kke vooudlaž vuá'nikáiggsaž láá'ppsuttkmeä'rid meä'rte'mmen da ra'vvje'mmen. Meä'r liá ratkkum koo'ddi mie'ldd da láá'ppvooudlânji. Luõzz de kuuvž kaggõõttámvuu'di loo'vi meä'r vuáđđee Kue'llsee'llemlää'jj 10 §:a 3 momee'ntte: “ Ooudást 2 momee'ntest õõlgtum luõzz de kuuvž kaggõõttámvuu'di kue'llsee'llmõõžžást pie'kk va'rje miõttámnulla Mie'cchalltõõzzást u'vddum láá'jj 18 §:a 2 momee'ntest õõlgtum vooudlaž kue'llsee'llem-mie'rren.”

Vooudlaž kue'llsee'llemloo'vi vue'zzest tu'mmstõgggást liá rátkkam vuõggšee'llem da šiilsee'llmõõžži kuõskki vooudlaž meä'rid. Luõzz de kuuvž kaggõõttámvuu'di meä'r liá rátkkam koo'ddi mie'ldd da láá'ppvooudlânji. Meä'r liá i'lmmtum láá'ppsutkin da páá'jjloo'vin.

Mie'rriu'mmstõgggást e'tkkõsttum láá'ppvuu'di láá'ppmeä'r da kue'llsee'llem riáššmõš lij kiõtt'tõllum kálgg- da skamm-mannust 2023. Jeänõk (1.11.), Aanar (2.11.) da Uccjoogg (30.10.) ká'dd puõttlõ'žžen sagstõõllámkoo'ddin, koi ceálkkmõõžž liá ke'rjuum sáábarpá'rddkerjja. Sagstõõllámkoo'ddi tuájjan lij jm.

Ķiott' tōöllád valdia mádd- da čää'ccvuudi de tōid kuulli luáttree'ggesvuōdi pi'stti áänmmōš da háiddmōš (lää'kk Mie'cchalltōōzzást 234/2016 39 §).

Sää'mtee'ggest u'vddum lää'jj (974/1995) 9 §:a meáldlaž sagstōöllámōōlgtōōzz nuá'jest ve'rğğnee'kk sagstá'lle sää'mtee'ggin puki sä'mmlai dommvuu'di kuōskki veeidaskuáddsain da miárktee'jin tääimin. Sagstōöllámōōlgtōōzz teáuddjummsen ä'sštobdi ve'rğğnek álgg va'rjed sää'mteggá äi'gğ pue'tted kuullámnalla da sagstōöllád ää'sšest. Sää'mtee'ggest u'vddum lää'jj (974/1995) 4 §:n meáldlânji sä'mmlai dommvuu'dest oōlgtte Jeänök, Aanar da Uccjoogg ká'ddvuu'did de Suá'djel ká'ddest sajjeem Lappi paalgáskáá'dd vuu'd. Mie'rrtu'mmstōōggást lij jiállum sagstōöllmōōžžid 29.9., 8.11. da 14.11.2023 Mie'cchalltōōzz da Sää'mtee'gğ kōōskást. Lää'ssen mie'rrtu'mmstōōggást lij raukkum 23.10.2023 sää'mlää'jj (253/1995) 56 §:a nuá'jest keerjlaž ceálkkmōš Saa'mi sijddsábbrest.

VUŌGGŠEE'LEMLÁÁ'V (JIÁ KUŌSKK KÁ'DDAASSJI MÄÄUSTE'MES KUE'LLŠEE'LEMLÁÁ'VID)

Lää'pp-vooudlânji vuōggšee'lem meá'r ee'jjid 2024–2025

Ká'dd	Lää'ppvu'vdd	Lää'ppsutki da pâá'jjloo'vi mie'rr ee'jjest
Jeänök	1401 Ķiōttvuá'rdd-Tarvanto	8100 sutkkâd da 200 pâá'jjlää'v
Jeänök	1402 Karesávvvan-Hetta	8100 sutkkâd da 200 pâá'jjlää'v
Aanar	1508 Lemmenjoogg meermeä'cc	1600 sutkkâd
Aanar	1505 Urho-Kekkonen meermeä'cc	2800 ja 50 pâá'jjlää'v
Aanar	1501 Mue'tkktuōddâr-Kaldoaivi	5300 sutkkâd da 150 pâá'jjlää'v
Aanar	1502 Vä'ččer	5300 sutkkâd da 150 pâá'jjlää'v
Aanar	1503 Pá'nntuōddâr-Čarmmtuōddâr	5300 sutkkâd da 100 pâá'jjlää'v
Aanar	1506 Aanar luáttjää'ttemvu'vdd	2800 sutkkâd
Aanar	1504 Aanarjäu'rr	14000 sutkkâd da 500 pâá'jjlää'v
Uccjokk	1301 Paistuōddâr	1600 sutkkâd da 100 pâá'jjlää'v
Uccjokk	1302 Kaldoaivi	2400 sutkkâd da 100 pâá'jjlää'v

ŠIIL-LÁÁ'V (JIÁ KUŌSKK KÁ'DDAASSJI MÄÄUSTE'MES KUE'LLŠEE'LEMLŌŌ'VID)

Šiil-lää'ppmeá'r Aanar, Jeänök da Uccjoogg koo'ddin ee'jjid 2024–2025

Ká'dd	Lää'ppvu'vdd	Šiilneävvai mie'rr
Jeänök	1210 Jeänök šiil-lää'pp	200 säi'mmed (jeänmōssân 4 sääi'm/lää'pp)
Aanar	1250 Aanarjäu'rr	1500 säi'mmed (jeänmōssân 4 sääi'm/lää'pp)
Aanar	1252 Aanar čárrčää'cc	800 säi'mmed (jeänmōssân 4 sääi'm/lää'pp)
Uccjokk	1201 Uccjoogg šiil-lää'pp	100 säi'mmed (jeänmōssân 4 sääi'm/lää'pp)

Šiil-láá'ppmeä'r Suä'djel kää'ddest Lappi paalgâskää'dd vuu'dest ee'jjid 2024–2025

Ká'dd	Láá'ppvu'vdd	Säi'mm-mie'rr
Suä'djel	1283 Kuutusjäu'rr	60 säi'mmed (jeänmössân 4 säai'm/lää'pp)
Suä'djel	1280 Ää'lab Kie'rddjemjääu'r	50 säi'mmed (jeänmössân 4 säai'm/lää'pp)
Suä'djel	1281 Vue'lbuž Kie'rddjemjääu'r	50 säi'mmed (jeänmössân 4 säai'm/lää'pp)
Sue'djel	1293 Kopsusjäu'rr	64 säi'mmed (jeänmössân 4 säai'm/lää'pp)
Sue'djel	2013 Luurojäu'rr	144 säi'mmed (jeänmössân 4 säai'm/lää'pp)
Sue'djel	1295 Sompiojäu'rr	sii'skad 1296 Lokka meärra
Sue'djel	1296 Lokka	33 000 säi'mmed
Sue'djel	1297 Porttipahta	16 000 säi'mmed

**LUŌZZ DE KUUVŽ KAGGŌŌTTÄMVUU'DI VOUDLAŽ LOO'VI MEÄ'R
KUE'LLŠEE'LLEMLÄÄ'JJ 10 § 2 MOMEĒ'NT MEÄLDLAIN ČAA'CCIN (JIÄ KUŌSKK
KÄ'DDAASSJID KAAUPŠEM KUE'LLŠEE'LLEMLÄÄ'VID)**

Vooudlaž luŏzz de kuuvž kaggŏŏttâmvuu'di šee'llem-meä'r ee'jjid 2024–2025. Meä'r liä i'lmmtum láá'ppsutki mie'ldd.

Ká'dd	Láá'ppvu'vdd	Láá'ppsutki mie'rr ee'jjest
Jeänök	1423 Lätäsjään	1500-2000 sutkkâd ^{a)}
Jeänök	1426 Torisjään	300 sutkkâd
Jeänök	1432 Puäzjäään	1200 sutkkâd
Jeänök	1436 Vuöddâsjokk	250 sutkkâd
Jeänök	1440 Palojojkk	250 sutkkâd
Jeänök	1442 Ounasjokk	900 sutkkâd
Jeänök	1449 Pöyrisjokk	600 sutkkâd
Jeänök	1456 Käkkälöjojkk	500 sutkkâd
Aanar	1565 Njauddâmjojkk, vuâlpie'll	800-1200 sutkkâd ^{a)}
Aanar	1566 Njauddâmjojkk, pââipie'll	380 sutkkâd
Aanar	1567 Silisjokk	110 sutkkâd
Aanar	1581 Ä'vveljojkk, Tolosjojkk-Appisjokknjä'imm	1150 sutkkâd
Aanar	1582 Ä'vveljojkk, Kuttura	500 sutkkâd
Aanar	1583 Ä'vveljojkk, Lemmenjoogg meermeä'cc	250 sutkkâd
Aanar	1586 Repojojkk	250 sutkkâd

Aanar	1590 Väinnjokk	120 sutkkád
Aanar	1591 Tolosjokk	120 sutkkád
Aanar	1545 Láttjokk	385 sutkkád
Aanar	1549 Kolmsjokk	100 sutkkád
Aanar	1551 Čuõmmjokk	900 sutkkád ^{b)}
Aanar	1526 Rie'mnnjokk	200 sutkkád
Aanar	1527 Juutuajokk, Vuálkuõškk	400 sutkkád
Aanar	1528 Juutuajokk, pâápie'll	900 sutkkád
Aanar	1531 Vá'skkjokk, Lemmenjoogg meermeä'cc	70 sutkkád
Aanar	1532 Vá'skkjokk, vuálpie'll	70 sutkkád
Aanar	1509 Lemmenjokk	200 sutkkád
Aanar	1523 Kielajokk	400 sutkkád
Aanar	1524 Kaamâsjokk	1000 sutkkád

^{a)} = Láá'ppsuuiki meä'rid vuei'tte taarbše'mmen ee'jj pooddí ta'rkkeed vaajtõskõõski šiotteem raa'jin kaggõõtti luõzzi meä'r le'be oddsab tu'tkkeemteäđ vuáđast.

^{b)} = Kaaupše vuõss-sää'jest Suä'djel kâ'ddaassjid. Pâ'jjel kuáđđjam loo'vid vuei'tte čâu'dded õlmsa kaaupšennalla 15.6.ää'ljeen, jõs láá'v kuáđđje kaaupšekáni

Nâkam luõzz le'be kuuvž kaggõõttâmvoudda kuulli láá'ppvoudda le'be tõn vuázza, ko'st liä ve'rgõnni'kkí ra'vvjem le'be láä'kkšeáttmõ'sše vuáđđeei kue'llšee'llemkiõld le'be kue'llšee'llemrääuhtõs, jiä miõđ jeärbid loo'vid kue'llšee'llemkiõlddi le'be -rääuhtõõzz poodd. Loo'vi miõttmõõžž vuei'tte rää'jted še kue'li huänn'nem vue'jjest tõn õõlgtē'mmen. Kaggõõttâmvuei'di raa'jid vuei'tte tá'rksted ouddmiärkkân õđđ tu'tkkeemteäđ le'be kaggõõttâmvuei'ddiõõttõõllmõõžž tuággast áárrai suõjjeemtäávtõõzzi tõn peälšte'mmen.

Luõzz de kuuvž kaggõõttâmvuei'di vuezest láá'ppvuei'di tää'rkab kovvõõzz čää'ccvooudlânji liä miärkkuum meälđdõõzzást 1. Láá'ppvuei'di sâá'jj kaartâst lij miärkkuum meälđdõõzzást 2. Láá'ppvuei'di kaart da vooudlaž kovvõõzz kue'stte še Mie'cchalltõõzz retkikartta.fi- da eräluvaf.fi -kääzzkõõzzin. Láá'ppvuei'di raaji meä'rtummšest liä suávtõllum Aanar, Jeänõk da Teän kue'lltäällvuei'di meä'rtem luõzz da kuuvž kaggõõttâmvuei'ddraajj da Teänjoogg čää'ccvuei'dest tõn čärrčaa'cci kue'llšee'llemšiotõõttõõzzást meä'rtõllum vuei'd.

Vuáđđummuž

Tät mie'rrtu'mmstõk vuáđđad Mie'cchalltõõslää'jj 18 §:sa (kue'llšee'llemloo'vid kuõskki vooudlaž meä'r), Kue'llšee'llemlää'jj 5 §:sa da 10 §:sa (luõzz de kuuvž kaggõõttâmvuei'di miõttâm vooudlaž kue'llšee'llemmeä'r) de jee'res má'ñlest čuä'jtem šiotõõsvuõđđu nu'tt, što Kue'llšee'llemlää'jj 1 §:a õõlgtõs teáuddai Mie'cchalltõõzz vaaldšem valdia čää'ccvuei'din Jeänõk, Aanar da Uccjoogg koo'ddin de Suä'djel kää'ddest Lappi paalgâskää'dd vuei'dest.

Mie'rrtu'mmstõõggâst pääiklaž kue'llšeellmõš lij valddum lokku da sä'mmlai kulttuur harjttummuš sä'mmlai dommvuei'dest lij staanum še kue'llšee'llemriäšmõõžž vuezest viõggâst áárrai kue'llšee'llem šiotõõlli laa'jji da šiotõõžž meälđlânji. Jeänõk, Aanar ja Uccjoogg koo'ddin jeälstee'jin lij vuõiggádvuõtt máauste'mes láppa dommvoudda kuulli valdia čää'ccvuei'di kue'llšee'llemlää'jj 10§:a meälđlânji. See'st lij vuei'tlvaž še'lled kue'll máaustää vuõgg- da šiilneávvain lokku vää'ldkáni luõzz de kuuvž

kaggõöttámvuu'din. Luõzz de kuuvž kaggõöttámvuu'din ká'ddaassjin lij vuáittmõš, jõs haa'lee, lá'nsted pãá'jjlãá'pp, kook liã valddum lokku vuu'di jee'res meã'rid meã'rtõõllmen.

Kaaplaž kue'llseellmõš da kue'llcaa'cci vaurrjem kuõskki tu'mmstõõggid tuejje lãã'jj 18 §:a 3 momee'nt meãldlãnji ve'rgñektu'mmstõõkkãn, tã'l tõid ij taarbãš jeã'rben ra'vved vooudlaž meã'rid. Kaaplaž kue'llseellmõš kooll kue'llsee'llemlãã'jj 10 §:a meãldõ'žze Pã'jj-Lappi kue'llsee'llemlãppa. Pã'jj-Lappi mããuste'mes kue'llsee'llemlãppa vuõiggãdvuõðlain lij ouddsãã'jj miõttmen loo'vid kaaplaž kue'llseellmõ'šše valdia čãã'ccvuu'din Jeãnõk, Aanar da Uccjoogg koo'ddin. Kaaplaž kue'llseellmõõžž lãã'pptu'mmstõõgg liã tuejjuum ekka 2023. Lãã'pptu'mmstõõgg viõggãst áãrrmõš ee'jjid 2024-2025 ouddlãstt viõggãst áãrrai Mie'cchalltõõzz kue'llsee'llem mie'rrtu'mmstõõgg. Lappi paalgãskãã'dd vuu'd (Lokka-Porttipahta) kaaplaž kue'llsee'llem ánn'jõõžž lãã'pptu'mmstõõgg liã viõggãst ee'jj 2024 loopp rãjja, koon mãŋŋa jã'rjste odd lãã'ppooocmõš ee'jji 2025–2029 kaaplaž kue'llsee'llem loo'vin.

Mie'cchalltõs lij meã'rid ra'vve'mmen vãlddam lokku lakka de vuã'mstemvuõiggãdvuõ'tte da tõid kuulli vuõiggãdvuõðid vuãðdee kue'llsee'llemvuõiggãdvuõðid Mie'cchalltõõzz vaaldšem mãdd- da čãã'ccvuu'din. Nãkam vuõiggãdvuõð liã jm. kue'llsee'llemlãã'jj 7 §:a meãldlaž vuãggmõš, vããððõõttmõš da vuõggšeellmõš, kue'llsee'llemlãã'jj 41 §:a 45 §:a u'vddem vã'lddõõzzin miõttum kue'llsee'llemloo'vin kue'llseellmõš, kue'llsee'llemlãã'jj 10 §:a Jeãnõk, Aanar le'be Uccjoogg kãã'ddest põõššinalla jeãlstei mããuste'mes lãã'pp kue'llsee'llem harjttummša peãgtum koo'ddin sajeem valdiaa'je kuulli čãã'ccvuu'din de kue'llsee'llemlãã'jj 6 §:a meãldlaž jeãrbuž vuãðdsãž kue'llsee'llemõuddõs valdia čãã'ccvuu'din. Meã'r liã ra'vvejum nu'tt, što sarnnum vuõiggãdvuõðid jiã neeu'ret. Tãn tuejje vaarõõttãmvuãððjuurdin de teãuddjam lãã'ppkaupšem da lãã'ppvue'jjin puãttam kičlã'stem vuãðast. Kue'llsee'llemlãã'jj 7 §:a meãldlaž kue'llsee'llempeãhssmõš (vuãggmõš, vããððõõttmõš, vuõggšeellmõš kue'llsee'llemhãiddmããus nuã'jest) kue'llsee'llemvuu'din lij valddum lokku meã'rid la'skķe'mmen Luãtree'ggesvuõttkõõskõõzz noorrãm kue'lltããllvu'vddpuõttlaž kue'llsee'llem- da šiilaunstõõzz vuãðast (Eskelinen & Mikkola 2019). Meã'rid la'skķe'mmen lij lãã'ssen valddum lokku kue'llšii'll'ji Mie'cchalltõ'sse vuõltteem šiilmaacctõõzz.

Meã'rid la'skķe'mmen valddum lokku jeãrbuž vuãðdsãž kue'llsee'llemõuddõs

Mie'cchalltõõzz meã'ri meã'rtummšest lij valddum lokku kue'llsee'llemlãã'jj 6 §:a meãldlaž jeãrbuž-vuãðdsãž kue'llsee'llemõuddõs valdia čãã'ccvuu'din kue'llsee'llemlãã'jj 43 §:ast da 44 §:ast šiõtteemnalla. Kue'llsee'llemlãã'jj 43 §:a meãldlai jeãrbuž kue'llsee'llemvuu'din vue'zzest pi'stti kue'llseellmõõžž jããnmõsmeã'r liã valddum lokku kã. ceãkksa 2 momee'nt meãldlãnji. Momee'ntest šiõttee, što valdiaa'je kuulli čãã'ccvoudda sii'skeei jeãrbuž kue'llsee'llemvuu'dest kue'llsee'llemvuõiggãdvuõtt juãkkããv nu'tt, što pie'll kue'llsee'llemõuddõsvuu'd pi'stti kue'llseellmõž jããnmõsmeã'rest kooll valdiaa'je da pie'll jeãrbuž vuãðdsãž kue'llsee'llemõuddõõzzi vuãzzlaž kiiddõ'sse lokku vãã'ldkãni Aanar jããu'r, ko'st valdiaa'je kooll kue'htt kuãlmõs da jeãrbuž vuãðdsãž kue'llsee'llemõuddõõzzi vuãzzlaž kiiddõõzzid õhtt kuãlmõs pištti kue'llsee'llem jããnmõsmeã'rest. Kue'llsee'llemlãã'jjest šiõttuum jeãrbuž vuãðdsãž kue'llsee'llemvuõiggãdvuõtt ij cõõgg tãn mie'rrtu'mmstõõgg meãldlaž kue'llseellmõõžž še-ni kue'llsee'llemvuu'din, kã'ddaassji harjitem kue'llseellmõõžž, sãã'mvuu'dest saa'mi kue'llseellmõõžž ij-ga õõlmãskue'llseellmõõžž kue'llsee'llemlãã'jj oulddã'stem pištti še'llem meãldlãnji.

Kue'llsee'llemlãã'jj 44 §:a meãldlaž jeãrbuž kue'llsee'llempaai'ki vue'zzest pištti kue'llsee'llem jããnmõsmie'rr liã valddum lokku kã. ceãkksãž 1 momee'nt meãldlãnji ceãlaivuõðãst kue'llsee'llemõuddõõzzi ha'lddjee'jid kuulljen.

Mie'rrtu'mmstõõgg peštt

Tãt tu'mmstõk lij tuejjuum 2-ee'jj pãjja 2024-2025.

Luõzz de kuuvž kaggõõttâmuvu'di čaa'cci meâldlaž lãá'ppmeä'r valdia čaa'ccin

Meä'ri šiõttummuš čaa'cci mie'ldd stään kue'llsee'llemlää'jj 10 §:a 2 momee'ntest peäggtum kōskksai joo'ttikue'llčaccõõzzi kue'llsee'llem riäššmõõžž joo'ttikue'lid staa'nee'l pišttinalla luõss- da kuvžžkue'li jee'resnallsem vue'kk jee'res čaccõõzzin lokku vää'deen. Meä'ri mettummuš vuâđđad pue'rmõ'sse ää'nmmest äärrai tiõdlõ'žže tu'tkkee- da seu'rjemeä'daid le'be tiõdlõ'žže a'rvvõ'sse kã. čaccõõzz luõss- da kuvžžkue'li vue'jjest, čaccõõzz kue'llãlgažpuu't'tempotentiaallast da täävvtãllaž kããđđam šorradvuõđãst de kue'llsee'llemeäddõõzzãst. Lãã'ppsutk liã mettuum da puõttlõsttum čãã'ccuvu'di se'st čaccõõzzi arvvlõsttum puu't'temoodd da kue'li luãndlaž jie'llemkiõrdd lokku vää'ldeen. Kaggõõttâmuvu'din valdia čaa'ccin sajjeem jeärbuž kue'llsee'llemouddõsvuu'di jeärbuž vuâđđsaž kue'llsee'llemouddõõzz liã valddum lokku meä'rid mette'mmen da puõttlã'stmen.

Jee'res čaa'cci vuõggšeellmõš- da šiilneävvain šee'llemlää'ppmeä'r valdia čaa'ccin

Mie'rtru'mmstõõggin meä'rtãlle vooudlõ'žžen Mie'cchalltõõzz kaaupsem vuõggšeellmõš- da šiilneävvain šee'llemloo'vid vuâđđeei kue'llsee'llem riäššãm õõlmãstu'mmjõs da mie'rr vooudlãnji. Meä'r šiõttummuš čaccõõzzi mie'ldd stään kue'llsee'llemlää'jj 1 §:a õõlgtõõzz riäššãd kue'llvãã'ri äãnnmõõžž da hããid pišttinalla nu'tt, što kue'li luãndlaž jie'llemkiõrdd da kue'llvãã'ri mããngnallsemvuõtt puã'tte valddum lokku.

Šiilneävvain kue'llsee'llmõš kãtt Mie'cchalltõõzz loo'vin šiilneävvain šee'llmõõžž. Šiilneävvain kue'llsee'llmõš lãã'ppvuu'din kaauplaž kue'llsee'llmõš lij valddum lokku meä'rid la'skķe'mmen. Jõs šiilneävvain kue'llsee'llmõš lãã'ppvuu'din kuãđđje meä'r äã'nkãni, vwei'tte kue'llčaa'cci hããid da kaauplaž kue'llsee'llmõõžž ouu'deem diõtt meä'rid taarbše'mmen äã'nned kaauplõ'žže kue'llsee'llmõ'sše da nuu'bboori.

Kue'llvãã'ri pi'stti äãnnmõš de kue'llsee'llmõõžž vuã'pstõs da šeãttmõš

Pištiti kue'llsee'llmõõžž jããnmõsmeä'r liã mettuum pue'rmõõzz äãnast äärrai tiõttu vuãđdeen. Mettumšest lij äũ'kkuum vuu'd čaccõõzz kuõskki tu'tkķõs- da seu'rjemeä'd, vaarõõttãmvuãđđjuurd de Mie'cchalltõõzz lãã'ppkaupsem da -vue'jjin noorrãm kiččelãsttmõš. Lãã'ppmeä'ri meä'rtummšest liã äũ'kkuum Luãtree'gģesvuõd noorrãm šiilteãd luõzz de kuuvž kaggõõttâmuvu'din. Jeãnõk, Aanar da Uccjoogg kã'ddaassji pãã'jjloo'vi vuãssõs (kue'llsee'llemlää'kk 10 § 2 mom) lij valddum lokku vu'vddpuõttlaž vuã'nikãiggsaid lãã'ppsutkkmeä'rid meä'rte'mmen da ra'vvje'mmen. Arvvõs pãã'jjloo'vin kue'llsee'llemeäddõõzzãst vuãđđad vuõss-sãã'jest ee'jji 2017–2023 lãã'ppkaupsem teãuddjam da arvvlõsttum kue'llsee'llemeäddõ'sse kã'ddaassji kue'llsee'llmõõžž vue'zzest. Älgg vã'ldded lokku še tõt, što pããiklain lij še vwei'tlvažvuõtt ha'ŋķķeed vuã'nikãiggsaid sutkkloo'vid kue'llsee'llmõ'sše.

Luõzz da kuuvž kaggõõttâmuvu'di de vuõgg- da šiilneävvain šee'llem-meä'rid ra'vvje'mmen lij lãã'ssen vuãđđan leãmmaš tõt, što kue'llsee'llmõõžž harjite'mmen põ'rgģe kue'llsee'llemlää'jj 1 §:a meãldlãnji stãããd kue'llvãã'ri pi'stti da mããngpeãllsaž puãđõs, kue'li luãndlaž jie'llemkiõrdd de kue'llvãã'ri da jee'res čãã'ccuãd mããngnallsemvuõtt da suejjummuš da što kue'llsee'llmõõžž ä'ne äũ'kķen jeãrmmjõ'žžen da vãã'ldeen lokku kue'lltãllsaallaž vwei'nnemkuu'lm.

Teãnjooogg čãrrčaa'cci vue'zzest meä'rid la'skķe'mmen lij õnnum äũ'kķen ku'kesãiggsaž šiilmeä'rid (1976-2022) da äãi'jben kã'ddaassji mããuste'mes kue'llsee'llemloo'vin teãuddjam kue'llsee'llem meä'r). Lãã'ppsutk liã mettuum da puõttlõsttum Teãn čãã'ccuvu'd se'st čaccõõzz arvvlõsttum änn'jõž puu't'temoodd da kue'li luãndlaž jie'llemkiõrdd lokku vää'ldeen. Valdia čaa'cci äãnnmõõžž älgg ohjjeed juãtkast luõsskue'li hãiddpãan. Uu'ccab čãrrjoooggi kue'li vue'jjest, kue'llsee'llemeäddõõzzãst da šiilmeä'rin jeã'la vuãžžãmnalla ri'ttjeei tãã'rķes teãd, de tõid jiã kaaupãž ni voo'ps vaarõõttãmvuãđđjuurd meãldlãnji loo'vid.

Kevo luãttkarddãz kue'llsee'llmõõžžãst šiõttee valdia vuã'mstem vuu'din perstum meermie'ccin da luãttkarddsın (18.12.1981/932) uvddum šiõttõõzz 6 ceãkksast, koon mie'ldd Kevo luãttkarddsest vwei'tte pããiklaž aassi šee'lled kue'lid. Tãin šiãttõõzzin valdia tãimmvãã'ld raajte nu'tt, što kue'llsee'llemloo'vid

vuei'tte miõttád pái páaiklaž ká'ddaassjid. Páija 2024-2025 Kevojo'kke jiá miõđ vuá'nikäiggsaid sutkkloo'vid. Uccjoogg ká'ddaassjid miõ'tte ká'ddpuõttlaž páá'jjloo'vid kue'llsee'llemlää'kk 10 § 2 mom).

Pá'jj-Lappi ká'ddaassji vuõggseellmõš (kue'llsee'llemlää'kk 10 § 2 mom.) páá'jjloo'vin kue'llsee'llemõõžž šiõttee láá'ppmääinain, kook liá kue'llsii'llipuõttlaž šiilmeä'r, šiil raportá'sttemõõlgtõs de jee'res õõlmás da láá'ppvu'vddpuõttlaž kue'llsee'llemraajtõõžž. Va'stteei čää'ccvooudlaž kue'llsee'llem vuá'pstummuš da šiõttõõžž ko'lle še kaaupsem vuá'nikäiggsaž vuäggamloo'vid, koi meä'r liá ra'vvjum tän tu'mmstõõggâst. Siilraportâsttmõ'sše kuulli õõlmâsmäinn kuâskk pukid miõttum loo'vid. Mie'cchalltõõžž kue'llsee'llemlää'v jiá uu'd vuõiggâdvuõđ še'lled kue'lid voo'ps vaurjum čaa'ccin, kue'llšõddeem- le'be ráauhtõttum čaa'ccin.

Teâttkääiv

Eskelinen, P. & Mikkola, J. 2019. Vuõggseellmõš kue'llsee'llemvuu'din. Luâttree'ggesvuõtt- da biotääll tu'tkkummuš 75/2019. Luâttree'ggesvuõttkõõskõs. Helsinki. 30 s.

Lää'jjpääi'k

Lää'kk Mie'cchalltõõžžâst (234/2016), 5 §, 18 §, 39 §

Kue'llsee'llemlää'kk (379/2015), 1 §, 5 §, 6 §, 8 §, 10 §, 41 §, 43 §, 45 §, 63 §

Lää'kk sää'mtee'ggest (974/1995), 4 §, 9 §

Sää'mlää'kk (253/1995), 9 §

Šeâttõs máttmin valdia vuá'mstee'jid vuu'did perstum meermeä'ccin da luâttkaardsin (18.12.1981/932)

Muuttâsooccmõš

Tän tu'mmstõ'kke obžurr vuäžž oocçâd tõõžž lääitee'l muuttâs Tá'vv-Lää'dd vaaldsemvuõiggâdvuõđâst nu'tt gu suudõõttâmjáâttmõõžžâst vaaldsemaa'sšin u'vddum láä'jjest (808/2019) sie'tte.

Lâittaičuâitõs lij meâlddõssân

Tu'mmstõõgg tiu'ddepiijmõš

Tän tu'mmstõõgg vuei'tte piijjâd tiu'dde muuttâsooccmõõžžâst huõlkâni

Muuttâsoocçâmve'rggnek vuâitt kuuitâg kie'ldded tu'mmstõõgg tiu'ddepiijmõõžž.

Vuâđđõs: Jeänõk, Aanar da Uccjoogg ká'ddaassji vuõiggâdvuõtt vuäžžad kue'llsee'llemlää'jj 10 §:a meâldlânji miõttum kue'llsee'llemlää'v oudldâ'ste mie'rrtu'mmstõõgg tiu'ddepiijmõõžž tá'lles láittamääi'j mâŋŋa, što loo'vi miõttmõš vuâitt juâtkkjed kõskkõõđkâni oou'dab mie'rrtu'mmstõõgg ääi'j puu'ttmen 31.12.2023. Tu'mmstõõgg tiu'ddepiijmõš vuei'tlvast skäätrdemtäälljää'dteei kue'llsee'llemloo'vid kuõskki tu'mmjentâimmvää'ld delegâ'stem (Mie'cchalltõõslää'kk 18 § 3 mom), kâá'tt lij láá'ppkaaupsem teâuddjem miârkkteei oudldõs. Láâ'ssen tu'mmstõõgg tiu'ddepiijmõõžžin ra'vvje kue'llvää'ri pi'stti ânnumõõžž ääi'jbuž mie'rrtu'mmstõõgg puu'ttmen.

Tu'mmstõõgg teâttanouddmõš

Tän tu'mmstõõgg čõõđte teâttan õõlmâsteâttanu'vddjen. Tu'mmstõk â'ne vuei'nnemnalla 22.1.2024 rájja. Mie'cchalltõõžž kõõskõsjuâggsest (Ratatie 11, 01300 Vantaa), Mie'cchalltõõžž Ä'vvel kääzzkõspääi'kest (Sairaalanatie 3 B, 99800 Ä'vvel), Mie'cchalltõõžž Pá'jj-Lappi luâttkõõskõs Siidâst (Inarintie 46, 99870 Aanar) da Mie'cchalltõõžž Tuõddâr-Lappi Luâttkõõskõõžžâst (Peuratie 15, 99400 Jeänõk) de Mie'cchalltõõžž www.eräluvat.fi-seeidain da www.metsa.fi-seeidain. Ä'sškee'rj vuei'nnemnalla šiõttummšest i'lmte ga'zaatin: Helsingin Sanomat, Lapin Kansa da Kaleva.

Skáátrdemtäälljää'dteei

Jukka Bisi

Kue'llsee'llem ä'sštobddi

Olli Urpanen

MEÁLDDÖS 1**Láá'ppvuu'd čäccõzzi mie'ldd**

Čäccõs da láá'ppvuu'd nâama	Láá'ppvuu'di raajj
Njauddâmjoogg čäccõs	
1565 Njauddâmjokk, vuâlpie'll	Njauddâmjokk vä'lddkää'dd raa'jest Opukasjaurra
1566 Njauddâmjokk, pâ'jpie'll	Njauddâmjokk Opukasjääu'rest Iijaurra
1567 Silisjokk	Silisjokk Opukasjääu'rest Vue'lbuž Silisluppla (<i>Stuorra Silisluobbal</i>)
Tuállâmjoogg čäccõs	
1545 Lättjokk	Lättjokk vä'lddkää'dd raa'jest Vellinsärpimävuäjjnjämma.
1549 Kolmsjokk	Kolmsjokk Lättjooggâst Kolmsjaurra
1551 Čuõmmjokk	Čuõmmjokk Lättjooggâst Lankojaurra
Paaččjoogg čäccõs	
1523 Kielajokk	Kielajokk Kaamâsjooggâst Karigasnjaargčuõkku mo'stte
1524 Kaamâsjokk	Kielajokknjää'limest Vastusjaurra
1526 Ri'mnj'jokk	
1527 Juutuajokk, Vuâlkuõškk	Juutuajokk E75 čuõkku moostâst vuâlkuõšk nješka
1528 Juutuajokk, pâ'jpie'll	Juutuajokk Njuä'mmelkuõšk njee'sškest Solojaurra
1531 Vä'skkjokk, Lemmenjoogg meermie'cc	Vä'skkjokk Vä'skkjääu'rest Kuõšknješka
1532 Vä'skkjokk, vuâlpie'll	Vä'skkjokk Kuõšknjee'sškest Paadarjaurra
1509 Lemmenjokk	Lemmenjokk Paadarjääu'rest Ravadaskeuņsa
1581 Â'vveljokk, Toloskuõškk-Appisjokknjälmm	Â'vveljokk Lappispolast Appisjokknjälmma
1582 Â'vveljokk, Kuttura	Â'vveljokk Appisjokknjää'limest Lemmenjoogg meermie'cc ra'jje
1583 Â'vveljokk, Lemmenjoogg meermie'cc	Â'vveljokk Lemmenjoogg meermie'cc raa'jest Korsavuäjjnjämma
1586 Repojokk	Repojokk Huvvájokknjämma
1590 Väinnjokk	Väinnjokk Â'vveljooggâst kâ'ddra'jje
1591 Tolosjokk	Tolosjokk Â'vveljooggâst kâ'ddra'jje
Torniojoogg čäccõs	
1423 Lätäsjään	Lätäsjään Vähäkurkkiost Torisjäännjälmma
1426 Torisjään	Torisjään Lätäsjäänast Vuontisjokknjälmma
1432 Puäzjään	Puäzjään Torisjään vuállõõgg Puäzjaurra rájja

1436 Vuoddásjokk	Vuoddásjokk Puusasjokknjälmma
1440 Palojokk	Palajokk Paatsikkajokknjälmma
1442 Ounasjokk	Ounasjokk ká'ddraajást Ounasjaurra räjjä.
1449 Pöyrisjokk	Pöyrisjokk Vuontisjääu'rest Pöyrisjaurra
1456 Käkkälöjokk	Käkkälöjokk Kallajokknjälmma

MEÄLDDÖS 2
LÄÄ'PPVUUD'

